

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A közigazgatás egyszerűsítése.

A közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901. évi 20. t.-cikknek a jogorvoslatokra vonatkozó szakaszai f. é. január hó elsején léptek életbe.

A kik ettől a törvénytől azt várták, hogy az a jogorvoslatot kereső közönségnek megkönnyíti a hivatalos fórumok előtt a peres és panaszos ügyek elintézését, nagyon csalatkoztak. A törvény szövege magában véve nem bonyolult, nem is áll a paragrafusok tömkelegéből, a jogorvoslatokról mindössze 12 szakasz intézkedik, s azok sem hosszadalmasak, nem is homályosak, de oly intézkedéseket tartalmaznak, melyeknek csak jogértő közönség veheti hasznát.

A túlságos, tudományos mezbe burkolt jogi szabatoság ezt a törvényt még a közigazgatási tisztviselőkre nézve is nehezen megérthetővé teszi, helyesebben mondván a gyakorlati alkalmazásnál a tisztviselőt a teljes tájékozatlanság kódéval borítja be. Mert a mily világosak az egyes szakaszok intézkedései, oly homály és bizonytalanság keletkezik a szakaszokban megállapított eljárás összegzésénél. A törvény ugyanis feltételezi azt, hogy a közigazgatási tisztviselők minden egyes közigazgatási hatóságnak, ideértve a köz-

igazgatási bíróságot is, a joggyakorlatát tüzetesen ismerik, úgy hogy nem csak azt tudják, hogy mi tartozik a törvény betűje szerint a felsőbb fórumok hatáskörébe, hanem tisztában vannak azokkal a jogi szempontokkal és magyarázatokkal is, melyek alapján a felsőbb fórumok az ő hatáskörüket megállapítják.

Ennyi tudást azonban, ilyen kimerítő szakismeretet a mi közigazgatási tisztviselőinkben nem lehet feltételezni, mert a legtöbben közülök nagyon fiatalon kezdik meg hivataloskodásukat, kellő tapasztalat nélkül, szűkkörű és egyoldalú gyakorlati látókörral, úgy hogy legfeljebb egy ügykört tudnának betölteni, de a közigazgatás minden ágában jártassággal nem bírnak és nem is bírhatnak. Egy olyan széles jogi téren, mint a minő közigazgatásé, alapos tájékozottsággal mozogni nehéz feladat még olyan tisztviselőre nézve is, a ki az élettapasztalat iskoláját évek hosszú során át látogatta, fiatal, alig egy-két évi gyakorlattal bíró tisztviselőre nézve pedig egyszerűen lehetetlen.

A bírói karnál is, a hova pedig jóval hosszabb gyakorlat után és érettebb korban lépnek be a tisztviselők és a hol egynemű ügyeknek az intézésével éveken át foglalkoznak, pl. büntető- vagy váltóügyekkel, elég gyakori az az eset, hogy

a bíró, bár a törvény betűje szerint a saját és a felsőbb bíróságok hatáskörét ismeri, még sem tudja magát tisztán tájékozni azon sokágú joggyakorlat iránt, mely a felsőbb fórumoknál meghonosult és a bírói hatáskör megállapításánál érvényesül.

Szóval, a bírói pályán is az összes fórumok ügykezelésének és joggyakorlatának ismerete ritkán lelhető meg egy emberben, a mi természetes is, mennyivel kevésbé lehet tehát ilyen általános ügykezelési és joggyakorlati ismereteket feltételezni a közigazgatási tisztviselőben, a ki a legtöbb esetben kevesebb gyakorlattal, fejletlenebb jogérzéssel kezdi meg hivatalos működését.

Hogy feltűntethessük, milyen nehéz a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvény értelmében a jogorvoslatoknál az eljárás úgy a közönség, mint az illető tisztviselőre nézve, rá kell mutatnunk a felelősségre, a mint ezt a törvény szabályozza. E szerint a felelősségre három, egymástól eltérő nemét kell megkülönböztetni: a felelősséget, a felülvizsgálati kérelmet és a felfolyamodást. Ezek mellé sorakozik, mint rendkívüli jogorvoslati eszköz, az újrafelvétel. Ezen kívül megmarad még az 1896-ik 26. t.-cikkben alapuló panasz is, mely a törvény által

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Jankó a muzsikus.

Írta: **Sienkiewicz Henrik.**

(Vége.)

A faluban lakó uraság egyik szolgájának ugyanis hegedűje volt, melyen szép nyári estéken gyakran játszott, hogy a szobaleány tetszését megnyerje. Jankó gyakran beosont az urasági udvarba, lassan, lábujjhegyen, egészen a szolga szobájának nyitott ajtajáig hatolt, hogy megláthassa a hegedűt. Ott függött a falon, szemben az ajtóval. Nézett, nézett sóvárogva reá, hogy majdnem a lelkét kiadta, mert azt hitte, hogy az számára megközelíthetetlen szentség, melyet még érintenie sem szabad; érezte, hogy az ő vágyainak netovábbja. És megkívánta a hegedűt. Legálább egyszer kezébe foghatná, legalább egyszer megtekinthetné közelebbről... Már maga a gondolat is boldogsággal tölté el a kis fiu szívét.

Egy holdvilágos estén senki sem volt a szobában. Az uraság régóta külföldön nyaralt és a szolga valahol a szobaleánynak udvarolt. Jankó visszafojtva még a lélekzetét is, egy ideig nézte vágyainak a célját. A teli hold a nyitott ajtón

keresztül megvilágította a szemközt levő falat. A hold által vetett fény mindinkább közeledett a falon függő hegedűhöz, végre megvilágította azt teljesen. Ó! milyen szép rajta minden, milyen elragadó. Jankó szívében szinte nőtt a kívánság. Tátott szájjal nézett és nézett. Egyszerre borzalom szállta meg őt és valami titkos erő előre hajtotta. Tán valami varázserő az, vagy mi?... Varázserő, határozottan bűverő! E közben az anyhe, lágy szellő suttogni kezdett a fiu fülébe: — Menj, Jankó! a szobában senki sincs... menj!

Az est tiszta és világos volt. A kertben megszólalt a fülemile éneke: „Menj, vidd el!” A becsületes gém hatalmas köröket csinálva a fiu feje fölött, hívta: „Jankó, nem, nem!” Azonban a gém elrepült és a fülemile megmaradt és mindig jobban és jobban hangzott: „Nincs benn senki!” A hold még jobban megvilágította a hegedűt...

A fiu öntudatlanul közeledett az ajtóhoz. Már az ajtó küszöbén hallható volt a beteg gyermek sóhaja. Még egy perc és a gyermek eltűnt. Hiába hívod már, lelkiismeretes gém: „Nem, nem!” Jankó már a szobában van.

A fülemile éneke és a szellő suttogása megszűnt. Jankót félelem szállta meg. Kint ugy

érezte magát, mint vad a szabadban, most mint a törbe került vad. Mozdulatai idegesek voltak, lelekzete rövid lett; egész lényét valami szorongás fogta el. A keletől nyugatig elvonuló villám megegyszer megvilágította a szoba belsejét és Jankó a hegedűre szegezte tekintetét. Azonban a villám kialudt, a hold felhőkbe burkolódzott és minden körös-körül sötét és néma lett.

Egyszerre a sötétségben elhangzott a megérintett hegedű hurjának a hangja.

Valami durva hang kérdezte az ajtó küszöbén:

— Ki az?

Jankó elfojtotta lélekzetét, azonban a durva hang újra kérdé:

— Ki az?

Egy meggyújtott gyufa gyenge fénye megvilágította a szobát és aztán... Oh istenem! Hallható volt káromkodás, verés, gyermek sírás, segítségül hívás: Istenkém el ne hagyj!...

Másnap a szegény Jankó már a bíró előtt állt. Itelni kellett volna fölötte, mint tolvaj fölött... Reá néztek a bíró és a jelenlevők, miként állt előttök kiesi, sovány, beesett könnyes szemekkel, tátott szájjal, azt sem tudva hol van és mit akarnak tőle? Hogyan lehet büntetni egy nyomorult, tízéves gyermeket, a ki alig áll lá-

meghatározott esetekben a közigazgatási bírósághoz intézhető. Az érdekelt felek kedvéért helyt ad a törvény az igazolási kérelemnek is, abban az esetben, ha a fél a felelősséget, vagy a felülvizsgálati kérelmet az előírt határidőn belül elő nem terjeszthette, vagy a hatóság idézésére meg nem jelenhetett. Tehát: felelősség, felülvizsgálati kérelem, felfolyamodás, újrafelvétel, panasz, igazolás, ezek azok a jogorvoslati eszközök, melyeknek nem csak a nevüket kell tudni, hanem a természetüket is kell ismerni.

De hogy milyen kemény dió ezeken a jogorvoslati nemeknek és módokatoknak természetét kiismerni, gyakorlati alkalmazásuk iránt tisztán tájékozódni, azt legvilágosabban tanúsítja az a rendelet, melyet a belügyminiszter az új törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott. Ez a rendelet rengeteg feneket kerít a törvény magyarázatának, de törvenytár legyen a szolgabírák és más hatóságok feje, hogy e rendelet nyomán a felelős ügyekben eligazodni tudjanak. Igazságtalanság volna, a rendeletnek terjedős fejtegetéseit, örökös megkülönböztetéseken és idézeteken nyargaló magyarázataiért a minisztériumot okozni. A lakonikus rövidségű törvényszakaszok ezerefele kételyt támasztanak. A rendelet pedig minden támadható kételynek mintegy eléje akar vágni, de éppen e törekvés folytán zavarossá lesz.

Nézzük például az újrafelvételt, melynek vitás közigazgatási ügyekben van helye. Erre nézve a törvény úgy intézkedik, hogy ha a fél a főügy jogérvényes eldöntése után a kérdés érdemére döntőleg kiható bizonyítéknak a birtokába jut, melyet a följárás folyamán önhibáján kívül nem használhatott, akkor újrafelvételt kérhet. Maga e szöveg, a míg csak arról van szó, hogy a szavak értelmét felfogjuk, nagyon világos, de ha a szakasz alkalmazására kerül a dolog, szám-

talán kételye támad a hatóságnak arra nézve, hogy melyik az a bizonyíték, melyet a kérdés érdemére döntő kihatásának lehet tekinteni?

A miniszteri rendelet a szóban forgó szakaszra a következő szavakkal igyekszik világosságot árasztani: A kérdés érdemére döntő bizonyíték az, melyről valószínű, hogy abban az esetben, ha a fél a főügy tárgyalása folyamán hozta volna fel, az úgy másképp nyert volna eldöntést.

Nyilvánvaló, hogy ez nem magyarázat, hanem a konfúzióknak növelése, mert a törvény által megengedett döntő bizonyítéknak a megítélését a rendelet ilyen módon a valószínűségek körébe utalja, a mi a hatósági ítélkezéskor a legképtelenebb határozatokra vezethet, és idő múlta fog is vezetni.

Ez csak egy példa a törvény intézkedéseiből, melyeknek alkalmazása szerfelett nehéz. Hogy milyen nagy mérvben szolgáltatja ki ez a törvény a közönséget a közigazgatási tisztviselők önkényének, azt egy más alkalommal fogjuk kimutatni.

Hazafiatlan demagógia. Nem nevezhetjük másnak, mint a demagógia rakoncátlanokaságát azokat a támadásokat, melyeket úgy a képviselőház némely elemei, mint a napisajtó egy része Ferenc Ferdinánd trónörökös ellen különféle ürvek alatt intéznek. Elöl jár ezen támadásokban a recipiált hazafiak által vezetett sajtó, mely mindig megüti a nagy dobort, ha akár az egyéni, akár a társadalmi vagy politikai tisztességet a zsurnalisztikai csirkefogók eszközeivel megcsipdesni lehet.

Nem becsületes módszere ez a sajtóirói feladatok megoldásának, de annyiban hasznos, hogy a kik élnek vele, azok ilyen módon a közfigyelmet saját erkölestelen üzemleiktől elterelik.

Ferenc Ferdinánd főherceg a magyar szent korona örököse. A milyen drága kincse a nemzetnek a szent korona, olyan sérthetetlen tiszteletnek, elidegeníthetetlen lojalitásnak kell öveznie a korona viselőjét és várományosát. S bár az alkotmányos élet jogot ad a nemzetnek arra, hogy a király és az uralkodóház politikai tényeit, a mennyiben azok alkotmányjogi vonatkozással bir-

nak, figyelemmel kísérje és ha e tények az ország közzégi állását, tekintélyét, méltóságát sértenék, azok ellen a törvényhozás házában és ha még szükséges, a nyilvánosság közegeinek útján is tiltó szót emeljen, mégis e jog és annak használata nem csak nem csökkentheti az uralkodó ház iránti tisztelet őszinteségét, hanem inkább fokoznia és mélyíteni kell azt, mert az őszinte, de benső lojalitás az alkotmányos jogok legbiztosabb vértje.

Nincs magyar ember a föld hátán, a ki nem így fogná fel azt az összhangot, melynek az uralkodóház iránti hűséges tisztelet és a nemzetnek az alkotmányból folyó kötelességei között uralkodnia kell.

Csak a hazátlan kozmopolitizmus, az ő korlátolt életnézetével, melynek egyetlen alkotó eleme, a hasznát hajtó üzérkedés, csak a nemzeti érdekek fölé emelkedő faji érdek, csak a történeti jogot és a hazafiai kegyeletet a határt nem ismerő anyagi önzés törekvéssével nivelláló kalmárszellem, csak ezek lehetnek eléggé vakmerők ahhoz, hogy a nemzet és az uralkodóház között fenálló viszonyt rontsák, annak a nemzet óhaja szerint való kifejlődését akadályozzák.

Nem tudunk eléggé megütközni azon, hogy találkozik a magyar képviselőházban ember, a ki a kozmopolitizmus üzemleinek felülve, olyan hangon vádaskodik az uralkodóház tagjainak egyes nyilatkozatairól, eljárásáról, a törvényhozás színe előtt, mint ha valamely k. u. k. Oberlieutenantnak a dolgait akarna szellőztetni. Ez az eljárás mélyen sérti a nemzeti kegyeletet, s ha e mellett a hangoztatott vádak igaztalanok, akkor nincs az erkölcsi elítélésnek olyan súlyos szava, melylyel a szájkaszkodó demagógiának ezen ripókségeit sújtani kellene.

A trónörökös teljes tudatában van jövőendő nagy hivatásának, melyet nemesen átérez. Készül Magyarország jövőendő királyának. Szorgalmasan tanulja nyelvünket, melyen már folyékonyan beszél, közzégi állásunkat, alkotmányunkat tisztelettel, úgy mint felséges nagybátyja, a király. Szentpétersvári utazásakor az ő egyenes kívánságára történt, hogy kíséretének tagjai közé magyar főurat is jelöltek és nem az ő hibája, hogy a designált főurnak itthon kellett maradnia.

Most, hogy londoni útjára készül, egészen a diplomaciára bízta kíséretének az összeállítását. Befolyt erre a magyar kormány is, s ehez képest abban történt megállapodás, hogy a trónörökösöt egy magyar és egy osztrák főur fogja kísérni, a két állam közzégi különállásának kifejezéséül. Ez lesz a hivatalos jellegű kíséret. Hogy ezen kívül

bain? Tán bebörtönöznöni őt, vagy mi? ... Kis könyörület kell a gyermek iránt. Fenyítse meg őt a szolgálta, hogy többé ne lopjon és vége.

— Ugy van! — mondá a bíró.

Elhívták a Pista szolgát:

— Vidd a gyermeket és verd el.

Pista bölintott borzas fejével, fogta a gyermeket hóna alá, mint valami kis macskát és elvitte a csűrbe. A fiu, mit sem értvén az egészről, egy szót, egy hangot sem adott ki. Csak mikor a szolgálta a csűrben felemelte szennyes ingecskéjét és kegyetlenül kezdte vesszözni, kiáltott fel keservesen a fiu először:

— Mama! — és minél jobban verte, annál jobban kiabált: „Mama! mama!” hanem mindig gyengébben, halkabban, végre elhallgatott, s nem hirta többé anyját ...

Átkozott hegedű, mily keservesen kell bűnhődnie érted! ...

— Ej, ostoba Pista! ki látott így verni gyermeket? Nem látod, hogy kicsiny, gyenge és alig él?!

Eljött az anyja, elvitte a gyermeket, hanem karjain kellett őt vinni egészen haza ... Másnap a fiu nem birt fölkelni; harmadnap szintén.

A fecskék vigan csevegtek az eresz alatt;

az erős napfény behatolt az ablakon a szobába és mintegy bearanyozta a fiu borzas fejecskéjét és halvány kiaszott arcát. És az a verőfényes nap mintha csalogatta volna a gyermek ártatlan lelkét. Jó, hogy a halál pillanatában ily fényben úszott a fiu, hisz egész élete olyan sötét vala. Még egy sóhaj hallatszott beest melléből, arca kiderült és elragadtatva hallgatta a nyitott ablakon betóduló hangokat. Nyári est vala, a vig legények és leányok ének és tilinkó szó mellett tértek haza mezei munkájukról. A szegény Jankó utoljára ez életben hallgatózott ... miként zenél az egész falu ... Az ágyán ott feküdt mellette zsindeyből készült hegedűje ...

Halvány, haldokló ajka megnyílt:

— Mama?! ...

— Mit akarsz, fiacskám? — kérdé az anya, elfojtván könnyeit ...

— Mama! Ugy-e a jó Isten ad nekem a menyországban igazi hegedűt?

— Ád, fiacskám, ad! — de tovább nem birt beszélni; keservesen felkiáltott: „Jezusom!” és sirva hanyatlott a gyermek ágyára, mint az eszméletét vesztett ember, a ki nem képes kiragadni a halál hideg ölelő karjaiból szeretetének tárgyát ...

Mikor újra feltekintett a gyermekekre, már

szemei mozdulatlanok és tekintete merev volt. A nap éppen lealkonyodott ...

Örök béke neked, Jankó!

* * *

Másnap az uraság hazatért Olaszországból. A kisasszonnyal eljött az udvarlója is.

Az úrfi mondá:

— Quel bean pays que l'Italie.

— És a népe csupa művész. On est heureux de chercher lá-bas des talents et de les protéger ... — tevő hozzá a kisasszony.

Jankó friss hantja fölött pedig búsan állt a szomorúfűz ... Ford. Buday J.

S z i p o r k a.

A részrehajló vasut. Egy paraszt fel akar szállni a vasutra feleségével, de mint-hogy minden hely el van foglalva, a kalauz egy üres első osztályu kocsiába küldi, hiszen ugyanis csak a legközelebbi állomásig utaznak. A paraszt észreveszi a coupé ablaka alatt levő hamutartót s benne egynéhány eldobott szivarcsutkát. Ez utóbbiakat zsebrehajtva felsóhaj: — Lám, anyjuk, mégis csak igazságtalan a vasut. A szegény emberekre a III. osztályban nem gondol: s az első osztályu utasokat még — bagóval is ellátja.

még kik vesznek részt a főherceg utazásában és milyen nemzetiségűek az illetők, az egészen alárendelt kérdés, mely az utazás alkotmányjogi szempontjait nem érinti.

Egyébként bármilyen hiba esik a kísérlet összehallgatása körül, azért a felelősség a diplomáciára haramlik. Tessek hatni a kormányra, hogy azzal a keményfejű diplomáciával csináljon rendet, de ne öltögesse a nyelvüket a trónörökös felé, a ki utóvégre is, mint alkotmányos államok képviselője, a kormányférfiak befolyása alatt áll.

A demagógia, ha egy gyékényen árul a közmopolitizmussal, még azért is utálatos, mert hazafiatlan.

A „Nyitramegyei Gazdasági Egyesület” indítványa.

(Vége.)

Az indítvány im' ez:

Tekintetes Megyei Közgyűlés!

A „Nyitramegyei gazdasági egyesület” a magyar iparnak és a magyar kereskedelemnek érdekeiben szükségesnek találja, a tek. törvényhatósági bizottságnak szíves figyelmét, olyan eljárás módokat hívni fel, melyeknek szigorú alkalmazása, a magyar ipar és kereskedelem előmozdításának hathatós emeltyűjévé válhat.

Köz tudomásu tény, hogy a vármegye, a városok és a községek, úgy mint hatóságok és úgy mint jogi személyek, sok anyagot és eszközöket, árukat és használati cikkeket szükségnek és beszereznek, melyre nézve soha sem kérdezik, soha sem kutatják, vajjon az anyag honi termék-e, vajjon a kikészítés honi ipartól származik-e, s vajjon a közvetítő, beszerző vállalkozó magyar kereskedő-e, magyar honpolgár-e?

Ezen mulasztás vagy gondatlanság lehetővé teszi, hogy a termelőkkel szemben magyar iparosokkal és kereskedőkkel, a külföld minden versenye menhelyre, sőt talán támogatásra talál éppen a közigazgatási hatóságoknál, holott ezeknek hivatása a magyarság érdekeit kivétel nélkül minden téren és minden kérdésben a külföldi versenynyel szemben megvédeni és elősegíteni.

Vegyünk csak néhány példát és mindjárt szembevetendő lesz a magyar ipar és kereskedelem iránt eddig évtizedeken át tanusított közöny kártekonny volta.

A vármegyék, a városok és a községek:

1. tömérdek papírt, nyomtatványt, könyvet, tollat és tolltartót, tintát és tintatartót, vonalzót és gummit, íróasztalt, írószekrényt, íróállványt szükségnek s használnak, s vajjon kérdezik-e, kutatják-e szigorúan, hogy a papírok, levélpapírok, nyomtatványok, pénztári, adókezelési, nyilvántartási stb. könyvek magyar tulajdonosok magyarországi gyáraiból kerülnek-e ki, s magyar kereskedő szállítja-e?

Nem-e neveléses, hogy például Leonhardi-féle tinták, bécsi tintatartók, Kuhn-féle tollak és tolltartók, Hardtmuth-féle írónok s vonalzó uralják a hivatalok asztalait, s még csak kísérletet sem teszünk arra, hogy ezen külföldi iparcikkek innen kiszoruljanak, s az ország pénze belföldi iparnak s kereskedelemnek jusson?

2. A vármegye, városok és községek hajdúi, hivataloszlói és szolgálóinak ruházata, a sapkák és kalapok, a kabátok és köpenyek, a mellények és nadrágok, keztyűk és esztrák, mindezekben a gombok, rojtok, zsinórok és bélések, vajjon magyar posztóból, kelméből, bőrből stb. vannak-e, magyar iparos készítette-e, magyar kereskedő szállítja-e, vajjon ki törődik, ki kutatja mindezeket?

Papíron néha megkövetelik talán, de vajjon ki győződik meg a valóságról, ki ellenőrzi a netán bemondott adatokat?

Ki merné erősiteni, hogy ezen ruhakelmék

nem brünni gyárakból kerülnek ide, a gombok, rojtok, zsinórok, bélések, bőrok nem bécsi eladók üzleteiből tartják ide bevonulásukat?

3. A vármegye évenként $\frac{1}{4}$ millió koronát, a városok és a községek legalább ugyanannyit költenek el a közmunka ügyekre, de arról, hogy az utkaparók és egyéb munkások ásói, kapái, kaszái, vas-gereblyéi, baltái, csákányai, kupacmérői, vajjon a különféle jelző-táblák, a kilométerjelző kövek magyar honi anyagból, magyar iparos és magyar kereskedő kezen át kerültek-e hozzánk, megbizonyosodni nem szoktunk.

4. A vármegye, a városok s a községek gyakran építkeznek, az adózók nem kis megterheltesével emelnek község-házakat, iskolákat, kórházakat, laktanyákat stb., de nem mernénk jótállani azért, hogy a felhasznált anyag mind magyar honi, s hogy például a fali táblák és térképek, a kályhák és takaréktűzhelyek, a gyakran egészben készen hozott ablakok és ajtók, a kőlépcsők és a fedélserepek, vagy fedőlemezek és számos felszerelési tárgyak magyar ipar termékei-e s magyar kereskedő üzletéből valók-e?

Szükségtelennek találjuk még több példa felsorolását.

A ki ezen kérdéssel behatóan foglalkozik, annak el kell ismernie, hogy a magyar ipar és kereskedelem pangásának első sorban a magunk közönyössége, kényelemszeretete, felületessége és gondatlansága az oka.

Igaz ugyan, hogy az ipari érdekek előmozdítását célzó mozgalomnak a társadalomból kelene kiindulnia, de ez nem zárja ki azt, hogy a hatóságok és testületek külön is megtegyék saját hatáskörükben mindazt, a mit a hazafiság parancsol s a törvény megenged.

Ha tehát a tek. vármegye s az ő utján megyénk városai és községei, szilárd akarattal s alkudozást nem engedő kitartással kiküszöbölik szükségleteik köréből mindazt, a mi nem hazai anyagból honi ipar utján készült, s a mit — közvetlen beszerzés mellőzése esetén — nem magyar kereskedő közvetít;

ha semmiféle vételnél s vállalatnál a külföldi versenyt meg nem tűrik mindazon cikkekre nézve, a melyek az országon belül is, még pedig magyar erővel és emberek által termeltetnek,

s ha inkább veszi a magyar cikket, ha ez talán valamivel drágább vagy valamivel tökeletlenebb is,

akkor nemcsak nemzetgazdasági hasznot terem, hanem hazafias kötelességet is teljesít, mert a pénz nem vándorol idegenbe, nem gazdagítja esetleg kiaknázóinkat sőt ellenségeinket, másrészt pedig a támogatásnak fokozódása emeli az üzletet, az üzletnek erősödése vállalkozóbbá teszi az ipart, s az iparnak terjedése előmozdítja annak tökélyét.

Mindezekre való tekintettel a Nyitramegyei gazdasági egyesület mély tisztelettel indítványozza: mondja ki a tekintetes megyei törvényhatóság:

a vármegye ezentúl mindennemű áruk, szükségleti cikkek, használati eszközök és felszerelési tárgyak beszerzésénél első és mellőzhetetlen kellék gyanánt köti ki, hogy azok magyar honi anyagból származottak, magyar honpolgár iparos által készítették legyenek;

s a mennyiben nem közvetlenül readeltetnek meg, csakis magyar honos, magyar kereskedő utján szerzettessenek be;

kivételnek csakis olyan esetben lehet helye, midőn honi termék egyáltalán nem kapható, mert az országban meg nem készítetik.

Ezen feltételnek szigorú szem előtt tartását és teljesítésének ellenőrzését összes közegeink, de leginkább az alispán urnak és a főbíró uraknak lelkiismeretes kötelességévé teszi.

Megkeresi a nagym. kereskedelmi miniszteriumot és a pozsonyi és a budapesti kereskedelmi kamarákat, hogy mindazon magyarországi gyáraknak, iparos cégeknek és vállalkozóknak címeit a

vármegye t. alispánjával közölni sziveskedjenek (ez pedig a főszolgabírákkal közölni fogja), a melyek s illetve a kik — úgy az árlejtések útján, mint ezeken kívül — beszereztetni szokott cikkek gyártásával s előállításával foglalkoznak.

A magyar ipar és kereskedelem érdekeinek folytonos gondozása céljából alakítson a bizottság tagjaiból egy külön 30 tagu ipari bizottságot.

Hasonló eljárás rendszeresítése végett hívja fel a megyebeli városokat és összes községeket.

A F. M. K. E. gyufái.

Országszerte megütközést keltett azon tény, hogy az „Unio” gyufagyár a F. M. K. E. gyufákat nem gyártja, hanem csak közvetíti oly módon, hogy a gyufákat Fürth Bernát schüttenhofeni osztrák gyufagyáros gyártja, a kész dobozokat az „Unio” gyárba Budapestre küldi, hol azután csak a címkéket ragasztják rá és kész a „magyar” gyufa.

Ezt a kérdést tárgyalta nemrég a F. M. K. E. igazgató választmánya és azt határozta, hogy minden további intézkedést addig mellőz, míg a vizsgálat a ministeriumnál befejezést és érdemleges elintézkedést nem nyer.

Mi ezt a határozatot nem tartjuk megfelelőnek.

A máris foganatosított vizsgálat a fenti tényeket kellően kiderítette; a visszaélés semmi kétséget nem szenved, és így ma már mindenki tudja, hogy a F. M. K. E. gyufák osztrák gyártmány, s a magyar publikum rá van szedve, felre van vezetve. Miért tűrni tovább ezt a csalást? Miért engedni tovább Fürth Bernátnak a hasznot? Talán azért, mert a F. M. K. E. másfél év alatt 3906 k. 42 fillér hasznot húzott ebből az osztrák üzletből?

Ugy tudjuk, hogy a F. M. K. E. a gyártól a gyufák utáni tiszta jövedelem 60%-át kapja. Ezen jutalék arányában annak az osztrák gyárosnak másodféle tiszta haszna kerek 64000 koronát, vagyis egy évi tiszta jövedelme 43000 koronát tett ki.

Azt kérdezhetné bárki a F. M. K. E. igazgató választmányától:

miért adnak ilyen tekintélyes jövedelemforrást egy osztrák gyárosnak;

miért szerződtek az „Unio” gyárral a nélkül, hogy vizsgálták és tudták volna, milyen pénzből alapították és kik a valódi tulajdonosok;

miért nem ellenőrizték önmagok is másodfél éven át, hogy a F. M. K. E. cége alatt nem-e történt visszaélés;

miért nem használják föl az alkalmat azonnal felbontani a szerződést egy szédelgés folytán az osztrák ipart támogató gyárral;

miért nem vonják le a fenti tiszta haszon tekintélyes összegéből azt a következményt, hogy valamely magyar gyufagyárral szerződjenek, vagy pedig a felvidéken, melynek fája és munkaereje ugyanis olesó, külön F. M. K. E. gyufagyárat létesítsenek?

Higgyék el az egész felvidék szívvél-lelékkel támogatná ezt a hazafias és élelmességre valló iparvállalatot. A—cs.

Ujdonságok.

Személyi hírek. Báró Baumgartner

Pál, tábornok és báró Baumgartner Emil, postás- és távirat-főfelügyelő, a Deák-család látogatására Nyitrára érkeztek. — Engel József, a nyitrai izr. hitközség elnöke, nejevel abbaziai üdüléséből Nyitrára érkezett. — Dr. Kósa József, nyitrai ügyvéd, megrongált egészségének helyreállítása végett Abbaziába utazott. — Dr. Lányi József, lapunk volt külmunkatársa, ki jelenleg Ferenc Ferdinand trónörökösnel és nejevel a magyar nyelv tanára, e héten Czeizel Gábor praelatus ur látogatására Nyitrára érkezett.

Eperjessy Albert rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a ki Teheránból való visszatérése után néhány hónapot Nyitrán töltött, a portugali királyi udvarhoz rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterre nevezetett ki.

Kinevezés. Reitzner János érsekújvári járásbírósi és Érdeky Jenő kassai tsvéki aljegyző a privigyei járásbíróshoz, Gregor Kalmán besztercebányai tsvéki aljegyző pedig a nyitrai járásbíróshoz albirákká nevezettek ki.

Uj plébános. A prasíci plébániára, mint lapunk egy tapolcsányi barátja értesít, br. Stummer kegyur Margkovicz Ferenc nagyszombati segédlelkész prezentálta. Az új lelkész nagytapolcsányi születésű és megyénkben már működött Úrményben; művelt, kelvős modoru, lelkes és buzgó pap. kihez a prasíci híveknek őszintén gratulálunk. A hívek hálásak lehetnek a kegyurnak, hogy választása ilyen minden tekintetben kifogástalan egyénre esett.

A nyitrai kath. kör pápai ünnepélye múlt vasárnap folyt le szép sikerrel. Fel 10-kor ünnepélyes szent mise volt az apácák templomában, melyet Venczell Ferenc e. püspök végzett, a felsőbb leányiskolai növendékek énekkarának közreműködése mellett. Mise után a tagok a körnek ez alkalomra esimesen feldíszített nagytermébe vonultak. Tizenegy órakor Vagner József elnök magasan szárnyaló lelkes szép beszéddel nyitotta meg a diszgyűlést, mire az énekkar a tőle megszokott precizitással a pápai himnust énekelte. Ezután dr. Dudek János kisebb papnevelői kormányzó lépett az emelvényre és remek beszédben méltatta XIII. Leo pápának szellemi nagyságát, mely úgy az egyházkormányzatban, mint a társadalmi és tudományos tevékenységben az egész világnak, valláskülömbőség nélkül, bámulatát vívta ki. A sikerült ünnepélyt egy duett zárta be zenekísérettel, melyben a szereplők zajos tapsokat arattak. Jelen voltak az ünnepélyen Bende Imre megyes püspök ur, a káptalan csaknem teljes számban, dr. Tóth Károly Úrményből, és szép számú hölgy és férfi közönség.

Érettségi a nyitrai katolikus főgimnáziumban. Mióta a középiskola fennáll, még egyszer sem jelentkezett annyi tanuló az érettségi vizsgára, mint az idén, vagyis kerek 50. A tanulók, mint örömmel értesülünk, ez évben nem csupán számban, de minőségben is kiváltak, úgy hogy alig akadt az előbbi években aránylag annyi jó tanuló, mint jelenleg. Az érettségire jelentkezők között kiemeljük gr. Apponyi Henriket, gr. Apponyi Lajos, m. kir. udvarnagy ő excellentiájának fiát, ki mint magántanuló jelentkezik; s még egy érdekessége lesz az ideai érettséginek, t. i. Ötvös Margit kisasszony, az első leány maturáns a nyitrai főgimnáziumban; Ötvös Ödön, nyitrai pénzügyi tisztviselő tehetséges leánya. A kisasszony eddigi osztályvizsgáinál is bebizonyította, hogy nincsen szüksége valamely nvarias elnézésre, hanem saját szorgalmával és rátermettségével vívta ki előnyös bizonyítványait. Az írásbeli érettségi egyébként a magántanulók számára május 20—24-ig tartanak, míg a szóbeli vizsgálat nyilvános és magántanulók részére jun. 24—29 közt fog lefolyni.

A nyitavárosi szepítő egyesület f. é. május hó 8-án tartotta a városház nagytermében Dr. Thuróczy Károly elnöklete alatt évi rendes közgyűlést, mely szép látogatottság mellett és élénk érdeklődés között folyt le. A lendületes elnöki megnyitó után Dr. Babó Tivadar egyleti jegyző ismertette az egylet múlt évi működését, utánna Csitáry Pál pénztáros számolt be az egylet vagyonáról, majd a választmány új munkatervezete került tárgyalás alá, melybe a nyitra-zobori országot szegélyén létesítendő gyalogjáró, a bástyadomb befalítása, a reti sétányok helyreállítása és a sétányoknak több vaspaddal leendő ellátása lett felölve. A pénztárnokságtól szembajja miatt visszalépő Csitáry Pálnak eddigi

odaadó működéséért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott, majd az új tisztikar és választmány lett megválasztva. Közfelkiáltás útján elnökké újból Dr. Thuróczy Károly kir. tanácsos, alelnökké Horváth József, jegyzővé Dr. Babó Tivadar, igazgatóvá Metzger Ede, felügyelővé Csernyánszky Lajos, pénztárossá Bócz Antal, ellenőrré Dombay Hugó, mérnök-szakértőkké Lantos Ignác és Boros Marcel, számvizsgálókká pedig Huszár István, Mercáder Ede és Oeskey László lettek megválasztva. Rendes választmányi tagokká: Gróf Batthányi Vilmos, Faschler Ferenc, Felsner János, Dr. Guttwill Pál, Horvát Sándor, Juhász Sándor, Kutwasser István, Morton József, Dr. Munels Lajos, Oeskey László, Palásthy Vilmos, Polinszky Emil, Rédeky Géza, Toifel József és Tombor Kornél; pótagokká: Herverth János, Jánoska János, Köck Antal, Palkó Ernő és Pongrácz Géza lettek. Az egylet jelenlegi vagyona 1518 kor. 58 fillér.

Megyei közgyűlés. Dr. Kramolin Victor főispán Nyitavármegye tavaszi közgyűlését május 22-ére (csütörtökre) hivta össze. Ez alkalommal figyelmeztetjük t. elvarátainkat, és minden független gondolkozásu megyei biz. tagot, hogy az ellenzék értekezlete előző napon, vagyis május 21-en este fog Nyitrán megtartatni. Melyre sürögősen kérjük, hogy minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek.

Az a logika! A helybeli két magyar nyelven megjelenő liberális lap társ. alaposan összevetett egymással, még pedig a husos fazék miatt. Az egyik szeretne hozzájutni, a másik a beati possidentés jogán nem akarja azt kezéből kibocsátani. E miatt az ó-liberális itt vissza nem adható stílusban csipkedj az új liberális „Ellenőr“-t. Ez utóbbi lenyomatja a reprodukálhatatlan szöveget, nyilván olvasóinak gyönyörködtetésére, és azt mondja, hogy az volna a logika, ha az egyik liberális így traktálná a nemzetiségi vagy a „reakcionárius“ néppárti sajtót, nem pedig a másik liberális lapot, mely utóvégre vele egy ártan evez. — Ebben téved a t. lap társ. Mert igazi logika az, hogy művelt, jónevelésű ember csak tisztességesen írhat akár nemzetiségi, akár néppárti ellenféllel álljon szemben. Ha valaki megengedi az illetlen fegyvert, akkor ne csodálkozzék, ha néha ő ellene fordítják.

A megye-bizottsági tagok megválasztásáról f. hó 7-én tárgyalta Nyitramegye igazoló választmánya. Jövahagyott a következők választása: Dobrovodszky Mihály Sopornya, dr. Stettina Elek és Rovenszky István Vradist, Ficza József és Misik György Érsekújvár, Vetzél Sándor és Liska János Rudón. — Celly József (Egbell) választása ellenben elutasított azon a címen, mert állítólag nem magyar honos, ugyisintén Kracsuny Lajosé is (Ujlak), mert, ugymond, két év óta nem fizet adót. — Itt még kiemeljük, hogy az igazoló választmány eddigi elnöke, Bacskány Károly, ezen állásáról lemondott és helyébe Bohunka Géza lón megválasztva.

Szövetkezetek grafikus kiállítás. A nyitramegyei gazdasági egyesület által alakított hitel- és fogyasztási szövetkezetek fejlődését az egyesület a pozsonyi II. mezőgazdasági kiállításon grafikus táblázatokban be fogja mutatni. Fel lesz tüntetve a táblázatokban a szövetkezet keletkezése, üzletreszeinek száma, üzletének nagysága, forgalma, mérlege stb. Ezen kiállítás maga is érdeklőtő lesz, a mennyiben kitünteti, hogy vármegyénk a szövetkezés terén mennyire előrehaladott.

Úrményi uradalom a pozsonyi kiállításon. Értesülésünk szerint gr. Hunyady Imre úrményi uradalma kiválóan díszes csoportban vesz részt a pozsonyi II. mezőgazdasági kiállításon. Be fogja mutatni páratlanul szép, negretti juhászát. Előre látható, hogy a mióta a

gyapjú túlfínomságát oschatji kosokkal történt keresztelés által reformálni sikerült, ezen szép juhászattal alig fog bármely is az országban versenyezhetni. Ugyancsak bemutatásra kerül gr. Hunyady hírneves bérni szarvasmarha tenyésztése is, mely jelenleg ezen fajtájú tenyésztések között az országban első helyen áll. Nevezett uradalom termények kiállításából is nagyobb-szabású csoportos kiállítást rendez.

Bende Imre, nyitrai püspök ur ő maga a nyitra-szerdahelyi templomnak egy értékes oltárlampát ajándékozott, mely kegyes adományáért mély köszönetet mond Fiebig Alajos, lelkész.

Diszpolgár választás. Illava község képviselő testülete f. é. május hó 3-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az előjáróság indítványt nyújtott be aziránt, hogy dr. Chorényi József esperes-plébános és Kovács József orsz. feyzintezeti igazgató urak Illava község diszpolgáraivá választassanak meg. Az indítvány szerint dr. Chorényi József esp.-plébános a közügyekben tanusított tevékenységeért, de főleg azért, hogy nagy fáradsággal és széles körű tudományával megírta Illava község történetét, továbbá Kovács József egy a közjó, mint a társadalmi élet terén szerzett érdemeiért méltan megérdemlik polgártársaiknak elismerését, mely abban lenné legméltóbb nyilvánulását, ha a közgyűlés a nevezett két érdeműs férfit Illava község örökös diszpolgáraivá választja meg. A közgyűlésen teljes számban megjelent képviselő testületi tagok egyhangu lelkesedéssel és eljenzéssel fogadták el az előjáróság ékes szavakban foglalt indítványát, s egyben megbizta az előjáróságot, hogy a közgyűlés határozatát egy-egy díszes okiraton örökítse meg, mely okiratok küldöttség útján fognak a megválasztott diszpolgároknak átadatni. Este nagy fátylasmennettel tisztelték meg a község az új diszpolgárokat, kik meghatottan mondtak köszönetet az őket ért megtiszteltetésért.

Esküdtzéki tárgyalás. Az e héten lefolyt esküdtzéki tárgyalások közül kiemeljük Tomcesek Márton, verboci lakos bünessetét, ki jan. 12-én lelőtte Klausz Antal szeneci napszámot, mivel ez utóbbi elcsalta Tomcesek nejét szül. Maesik Máriát és vele több évig közös háztartásban élt, míg nem a cserben hagyott férj 1902. jan. 12-én este 7 órakor a csabitót az ablakon keresztül agyonlőtte. A törvényszék a bünesset 4 évi és 3 havi elzárásra ítélte. — A tárgyalásról ilyen alapos részleteket olvasunk a nyitrai frondeur-lapban:

„Az ügy, mely fölött az esküdtseknek döntenie kell a következő: Tomcesek Márton verboci lakos f. év 12-én esti 7 óra körül Szenecen közös háztartására lépett Klausz Antallal.“

(Értsd Klausz Antal Tomcesek nejével)

Jan. 12. Tomcesek bement Szeniere Klausz udvarába s ott az ablakon keresztül látta nejét egy asztalnál kedvesével. Erre a függöny nyíláson át célozva föbe lötte Klausz Antalt.“

S most egészen megható részlet következik:

„A megölt Klausz Antal Amerikába szökött vádolt nejével s onnan visszatérve vele körülbelül négy évig közös háztartásban élt Szenecen.“

Igazán megható. Ennek pendantját olvastuk egy külföldi versgyűjteményben, mely így szól:

En la calle no sé donde
Mataron yo no sé a quien.
El vivo cayó en el suelo,
El muerto apartó a correr.

Vagyis szabad magyar fordításban: Az utcán valahol, de nem tudom hol, megölték valakit, de nem tudom kit. A gyilkos lerogyott a földre, míg a halottnak sikerült elmenekülnie. — Eddig azt hittük, hogy e versike csak tréfa, a fentiek után nem tartjuk többé lehetetlenségnek.

Uj hitelszövetkezet. Velesey József a nyitramegyei gazdasági egyesület titkára Pálos-nagymezőn Barsmegye hitelszövetkezetet alakított. Az új hitelszövetkezet alakuló gyűlésén 206 tag 285 üzletreszt jegyzett. Egy üzletreszt 52 Korona, mely 5 éven át heti 20 filleres részletekben fizetendő. A szövetkezet úgy az Országos, mint a Nyitramegyei Központi Hitelszövetkezetbe tagul belepott. A szövetkezet elnöke Schiffendecker Ferenc plébános.

A tisztességtelen verseny ellen.

Németországban a tisztességtelen versenyről szóló törvényt a természetes gyógyítást űzők ellen is kezdik alkalmazni. Egy volt kertész hirdetések tett közzé, hogy egyes szervi bajokat oly esetben is sikerrel gyógyít, melyekben más módon már nem volt segítség. A vádlott vonakodott feltárni gyógyításának titkát és válaszolni a szakértőül meghívott orvostanár ama kérdésére, hogy mely jelenségek alapján állapítja meg azt, hogy miben áll a keze alatt megforduló esetben a betegség. Felhozta, hogy húsz év óta gyakorolja a gyógyítást, számtalan köszönő irata van azoktól, a kiket megmentett. A törvényszek ezen védelem dacára megállapította a tisztességtelen versenyt. — El kellene ennek a szigorúknak legalább a tizedrésze nálunk, a hol nem csak a naturalista doktorokat nem büntetik, a mi nem volna baj, de még a naturalista vállalkozókat sem, a kiknek a keze alatt szépen összeomlanak a drága hidak és paloták.

Adományok. A pogrányi plebánia-templom Jézus sz. Szíve oltárára újabbán adakoztak: Esztergomi szekeskáptalan 30 kor., Kelecsényi Béla plebános 5 kor., Drexler Ignác plebános, Gáspár Lajos plebános, Duday János plebános, dr. Bartossik Antal plebános, Soltész Péter káplán 2—2 koronát, Markovics Kelemen káplán 1 koronát, mely az előbbi gyűjtéshez hozzáadva 109 korona összeget tesz ki. A kegyes adományokért a maga és hívei nevében hálás köszönetet mond Karsay Imre pogrányi plebános.

Birtokvásárlás. Villimek Kamill vicsáp-apáthi birtokát megvette Verő Zsigmond nyitrai gyáros. E szerint mindkét vicsáp-apáthi birtok most zsidó kézre került.

Tolvaj-furfang. Párisban történt a napokban. Egy Chavignac nevű hentes éppen kiszolgált az egyik vevőjét, a mikor két alak a polchoz furakodott és lelopott onnan egy husdarabot. Egy titkos rendőr észrevette a dolgot és rögtön üldözőbe vette a két tolvajt. De alig ment néhány lépésnyire, amikor odasiet a henteshez egy harmadik idegen és a fülébe harsogja: „Ez az ember rászédte önt. Nem is rendőr, hanem szintén tolvaj, aki csak el akarja távolítani polcától, hogy aztán kifossza, míg ön odavan.“ A hentes dühösen az állítólagos rendőr után veti magát, s utolérvén, nyakonesipi minden tiltakozása ellenére. A kapitányságra érnek, ahol kisért, hogy a rendőr igazi titkos rendőr. Chavignac becsületét kér és visszatér a polcához. Ott esett csak igazán kétségbe, mikor meglátta, hogy távollétében csakugyan elvitték áruinak a legnagyobb részét. A tolvaj senki más nem volt, mint az a szeretetreméltó idegen, aki felvilágosította a henteset, hogy a rendőr nem igazi rendőr. Ő volt a harmadik a kis tolvajszövetkezetben.

Új szövetkezet. Szobotiston ápr. 30-án fogyasztási szövetkezet alakult. A szövetkezet tagjainak száma 172, az üzletreszeké 320. Igazgatói Szittyai Lajos, Niepel Lajos, Hornyák Pál, Schultz András és Necsas Pál.

A budapesti kertészeti kiállítás. Mint tudosítónk értesít, nemcsak a nagyközönség, hanem a legelső szaktekintélyek véleményei szerint minden eddigig felülmúl és vetekedik bármely világhiállításal. Ezen siker oroszlanrésze Mauthner Ödön és kir. udvari magkereskedő akinek kiállítása oly szép és fenséges, hogy e cég tulajdonosa nem győzi fogadni az elismerő nyilatkozatokat, melyek valóságos óváció-zámba mennek. A megnyitás napján József főherceg személyesen gratulált Mauthner Ödönnek és bemutatatta Klotild főhercegnőnek. Kedden Ő Felsőge is meglátogatta a kiállítást és minden egyes csoportnál elismerését fejezte ki Mauthnernek. E világhírű cég, mely eddig 22 külföldi kiállításon az első díjakat vitte el, ezuttal versenyen kívül jelent meg, hogy mellette főképp a vidéki cégek is érvényesülhessenek, sőt ő maga is 3 tiszteletdíjat ajánlott fel a kiállítás ügye érdekében. Mauthner csoportjai 15 főhelyet foglalnak el az iparcsarnokban és az előtte levő területen. Olyan

gazdag babér erdők, pálmaliget és szindus virágokat még nem látott a budapesti közönség, a minőt Mauthner varázsolt oda. Kiállított többi között viruló 1000 Crimson Rambler rózsát, 3000 nagyvirágú Cineráriát, több mint 4000 babérfát, melyek a kiállítás után eladásra kerülnek, 800 szegfűt 175 változatban stb. stb. Még a szakemberek is oda nyilatkoztak: „tudtuk, hogy Mauthner nagy, de hogy ilyet is tud nyujtani, az már igazán páratlan!“ A zsűri egész zavarban volt, hogy mivel fejesse ki elismerését és megbízta az elnökséget, hogy magasztaló hangú levelben mondjon köszönetet Mauthnernek, amiért a kiállítást oly magas színvonalra emelte.

Fedezetlen határidő-üzlet. Ausztriai szomszédaink nem félnek az ottani merkantilisták hatalmától és a parlamentben már legközelebb tárgyalni fogják és előreláthatóan törvényerőre is emelik az osztrák agráriusok azon javaslatát, mely a fedezetlen határidő-üzleteknek a gabona-tőzsdén — és ezen kívül is — megköztétését eltiltja és szigorúan bünteti. — Bécs városának május 6-iki képviselőtestületi ülésében dr. Dorn meginterpellálta a polgármestert az iránt, hajlandó-e külön szaktanácskozmányt összehívni, s azon megállapítani, mely intézkedések által lenne a fedezetlen határidő-üzlet beiktatása által okozandó károsodást a városnak elhárítani és szándékozik-e az elhárításra szükséges intézkedéseket minél előbb megtételni? — Dr. Lueger ezen interpellációra olyan találó választ adott, hogy ezt e lapok olvasói bizonyára nálunk is, a mi viszonyainkra is, egészen megfelelőnek fogják találni, azon külömbéggel, hogy sem fővárosunk polgármestere, sem bármely miniszterünk ilyen igazat mondani nem mernek. — Dr. Lueger azt felelte dr. Dornnak: „Én nyíltan mondom ki, hogy a fedezetlen határidő-üzletnek eltörlését nagy szerencsének tartom és nagyon sajnálom, hogy már rég el nem tiltottuk. Meggyőződésem szerint a fedezetlen határidő-üzlet eltörlésének a gabona-üzletre legcsekélyebb káros hatása sem lesz. Ezzel is úgy leszünk, mint a hirhedt nemzetközi gabonavásárral. Azt jóslották, ha meg nem tartjuk, akkor a főváros tönkre megy. Most pedig örülünk, hogy azok a gabona-uzsorasok nem jönnek ide. Tulajdonképpen arról van szó, hogy ne adjon el gabonát az, a kinek egy szem gabonája sincs, és ne vegyen gabonát az, a kinek rá abszolúte semmi szüksége nincsen. Ennek a szédéltségnek egyszer már véget kell vetni. Ideje, hogy a törvény meghozassék és az ellene vétők fogsággal bünhődjenek és ez uton juttassanak azon tudatra, hogy valójában milyen gazfickók. (Haderlump.)“ — Képzeltető, mennyire fogják ezért is szidni polgármesterüket a bécsi gabona-tőzsde uzsorasai. G.

Az érsekújvári lóvásár. A nyitrai megyei gazdasági egyesület által kezdeményezett érsekújvári nemzetközi lóvásárt f. hó 4-én és 5-én tartották meg. A vásár lefolyása nagyon kedvezőnek mondható, és látható az, hogy ezen lóvásárok már a külföldre is erős vonzó erővel bírnak, a mennyiben az eladott állatok legnagyobb mennyisége külföldre került. Így Hari Kamniczky egymaga 23 darab kiváló fajtájú lovat vett, és azokat a délafrikai harctérre fogja szállítani. Számos ausztriai és németországi kereskedő jelent meg a vásáron és 8—10-ével vették loanyagukat. A felhajtás impozáns látványt nyújtott és körülbelül 650—700 sebbnél-sebb ló hajtattott fel; el lett adva mintegy 300 ló százötvenezer korona értékben. Ebből is látható, hogy mily anyag volt ott összpontosítva, ha a lovak átlagos ára 500 korona volt; de volt olyan állat is, mely 1880 koronaért kelt el. Hogy a felhajtás és eladás esetleg kisebb mederben folyt, mint az előző években, annak tulajdonítható, hogy a lovak jórésze már az istállóban elkelt és a mostoha időjárás a második napon, a mi sokakat visszatartott a vásár meglátogatásától. — A vásár rendezése körül nagy köszönettel tartozik az egyesület Érsekújvár város polgármesterének és rendőrkapitányának, kik mindent felöllel figyelmükkel a vásár sikere körül erős buzgalmat fejtettek ki. — Erősen hisszük, hogy idővel ezen vásár, mely ugyan már ma is európai jelentőségű, még nagyobb mérvű lesz, mert úgy az eladó, mint a vásárló közönség mindennemű igényei kielégítést találnak ott.

Gazdák figyelmébe! A külföldi porosz szemet teljes mértékben pótolja a tatai tojás szén (bricket). Utalunk a vonatkozó hirdetésre.

Téved, a ki azt hiszi, hogy csak drága gyógyszerek használhatók; szembetűnő példát szolgáltat erre Vértes gyógyász. Ferenc-palinkája, mely dacára olcsóságának, a legkülönfélébb esetekben alkalmazható gyógyszer és piperecikk, s egy házban sem hiányozhat.

Figyelemre méltó! Az építkezési ideény kezdeténél célszerű az általános ismert Kronsteiner Károly gyári cégre, Bécs, III., Hauptstrasse 120. a figyelmet főlhívni, melynek gyártmánya, viharmentes homlokzattfestéke, folyton növekvő kedveltségnek örvend az összes e szaktávágó érdekkörökben. A dus tartalmu mintakártyát, mely 6 új szecessziós számmal lett bővítve, ne mulassza el senki beszerezni.

Törvényszéki csarnok.**Dr. Rudnay Sándor és a szkacsáni amazonok.**

Dr. Rudnay Sándor nyitrai polgármester tudvalevőleg két ízben próbált szerencsét a nyitrai számbokrétai kerületben országgyűlési mandátumhoz jutni. Első ízben az 1901. évi általános választásoknál Rakovszky István ellen.

Szkacsán községben 1901. évi szeptember 27-én akarta dr. Rudnay S. az ő programbeszédjével a választókat meggyerni. Az egész faluban csak 5 híve volt, a községi bíró, a törvénybíró, Brandisz Mihály mérnök és a 2 kormáros.

Dr. Rudnaynak Szkacsánban bevonulását megelőző éjjel a községi bírónak és szomszédjának keserű órái voltak, mert ismeretlen tettesek megrongálták házaik cserépfedeleit, s a kisedett cserepekkel bevették összes ablakaikat.

Mikor másnap — 1901. szeptember 27-én — dr. Rudnay Sándor az ő bélici párthíveivel s s néhány kerületbeli liberális választóval Szkacsánba bevonult, a nép már tudta, hogy Brandisz Mihály mérnöknek házánaál száll meg, és a ház előtti téren várta őket.

A mint a liberálisok megjelentek, cserépzapor fogadta őket, mely elől úgy az urak, mint később a 4—5 szekeres is, Brandisz mérnök házába menekültek.

Brandisz Mihálynak házat is megdobálták, ablakaikat bevették, s az összevülemlett nép dr. Rudnayt meghallgatni sem akarta, hanem szakadatlanul éljenzte Rakovszkyt és szidalmazta mindenféle csufnevekkel a zsidókat. Dr. Rudnay Sándor maga belátta, hogy ott minden fáradozása kárba vész, és az időt veszteni is fölösleges, s ezért a programbeszéd megtartása nélkül híveivel együtt a községből eltávozott.

A kódbalás által Salzberger Samunak kocsiján valami kár esett, mely miatt Salzberger a nagytapolcsányi kir. járásbírósg előtt bepanaszolta Klizsan Tamásné és ezt Soós Béla kir. aljárásbíró összesen 41 napi fogságra (!!) el is ítélte. Ezen büntetést az asszony le is ülte.

A szeptember 27-iki barátságatlan fogadtatás miatt a liberálisok a vizsgálatot mintegy 30 szkacsáni lakos ellen megindították és természetesen csak a véletlennek köszönhető, hogy olyanoknak családbelijeik lettek a vádlottak, a kik legbuzgóbb párthívei voltak Rakovszkyknak, s a kik a vizsgálat dacára hívei maradtak dr. Major Ferencnek.

A kir. ügyész 13 panaszlott ellenében eljettette a vádat és csak 8 ellen tartotta azt fenn, és pedig: Klizsan Péterné szül. Gyuris Veron, Gyuris Katalin, Gyuris Jánosné sz. Dvones Petronella, Hugyecz József, Hugyecz Jánosné szül. Griaes Mária, Klizsan Tamásné szül. Gyuris Franciska, Havaldá Lajosné szül. Dvones Teréz és özv. Gyuris Györgyné szül. Benyaeska Magdolna szkacsáni lakosok ellen.

Ezeket a kir. ügyész a büntető törvény 176. § a szerinti magánosok elleni erőszak büntetével vádolta, mely bűncselekmény a 176. §. szerint három évi börtönnel büntethető.

A nyitrai kir. törvszék ezen politikai háttérű választási ügyet május hó 2-án tárgyalta. Sándor Géza kir. tvszki elnök volt az elnök, dr. Ehrenfeld Gyula és Ujjalussy Ferenc a szavazó bírák, Jureczky Iván kir. alügyész a vádló, Mérey Lajos ügyvéd az összes vádlottak védője.

Vádlottak valamennyien tagadták, hogy ők köveket dobáltak, de Gyuris Jánosné kivételével mindannyian beismerték, hogy azon csoport-

ban voltak, melyből a kődobálás támadt. Mindannyian beismerték, hogy azon csoportban voltak, melyből a kődobálás támadt. Mindannyian erősítették, hogy ők csak kíváncsiságból, egyik-másik pedig gyermeket elvezetendő, mentek oda és voltak jelen a 150—200 főre tehető csoportban.

A kir. ügyész által hivatkozott tanukként ki lettek hallgatva: *Dr. Rudnay Sándor*, *Gyuris János* községi bíró, *Gyuris Mihály*, *Balazsovic István* jegyző, *Adler Adolf* koresmáros.

A tanuk egyike sem látta azt, hogy vádlottak köveket dobáltak. *Dr. Rudnay Sándor* a vádlottak közül csak *Hugyecz József*-re ismert rá, és vallomása szerint látta, mint akarta Hugyecz az egyik szekeret földönteni.

Ez a *Hugyecz József* komikus jelenetet idézett elő. — Az elnök őt is, mint a többi 7 amazont, „per tu” szólította a kérdéseken. *Hugyecz József* a 4—5-ik kérdésnél ezt megszokta és így szólott: „Ne szólítson engem per tu, mert én főtüzér (Ober-Kanonir) vagyok és medáliám is van, engen per ön kell szólítani!”

A jó humoráról ismert elnök csakhamar megbecsülte ezt a főtüzéri medáliás önértetet és azt mondta Hugyecz Józsefnek: „No a kinek medáliája is van, az foglaljon a vádlottak padján helyet!” S ezzel a vádlott meglegedetten tagadt tovább.

A kir. ügyész a vádlottakat a 176. §. alapján elítelni és büntetni kérte. — *Mérey Lajos* védő a fölmentést kérte. *Gyuris János*-néra különösen azért is, mert róla kitűnt, hogy a csoportban jelen nem volt. *Klitzan Tamás*-néra pedig azért is, mert ő már ugyanazon esetről kifolyólag 41 nap fogságot elszenvedett Tapolcsányban.

A kir. törvényszék ez utóbbi kettőre nézve elfogadta a védő indokait és őket a vád alól fölmentette. A többi hat vádlottra pedig 3—3 nap fogságbüntetést szabott.

Vádlottak ezen enyhe büntetésbe belenyugodtak, mert a büntetőtörvénykönyv 176. §-a így szól:

„Ha pedig valamely csoport, nyílt helyen, akár személyeken, akár dolgokon követ el erőszakot, mindenik tagja három évig terjedhető börtönnel büntetendő” —

s ezen szerencsétlenül szövegezett, képtelen magyarázatokra és alkalmazásra vezető §. vádlottakra veszedelmesebbé is válhatott volna.

Nemesak a kir. törvényszék méltányolta a rendkívül enyhítő körülményeket a büntetés kiszabásánál, hanem maga a kir. ügyész is az által, hogy az ítéletben ő is megnyugodott, nem felebbezett.

Ennélfogva az elítelt amazonok és az önértetes főtüzér 3 napon át elmélkedtek a fogságban arról, minek is ment *Dr. Rudnay Sándor* Szekácsánba, 1901. szeptember 27-en — *pénteken*.

V.

CSARNOK.

Érsekújvár a török uralom alatt.

1663—1685.

Írta: *Matunák Mihály*.

(Folytatás.)

Augusztus 7-én a felmentő hadsereg Komárom felé elvonult. A sereghez csatlakoztak a bajor választó fejedelem, *Waldeck hg.*, *Badeni Lajos* őrgróf s valamennyi jelenlevő herceg. A sereg 35 zászlóaljából és 90 lovas századból állott 60 löveggel. Összes számereje 40.000 ember volt. — *Caprara* tábornagnak, kinek a főparancsnok az ostrom serény és erélyes folytatását, nemkülönben annak külső befolyások ellen való biztosítását különösen kötelességévé tette, első gondja volt az igen nagy kiterjedésű ostrom-vonalat rövidíteni és a Nyitra gázlóit tábori védőművek által biztosítani.

E munkálatok az ostromló hadtest erejét teljesen igénybe vették s így a két árokgát és a nagy gátöny építése augusztus 7-én és 8-án csak keveset haladt. Minthogy a jobboldali gát a *Forgách-bástya* főréséhez már igen közel volt, az ellenség azt bombákkal, szurkos tekeresekkel és más gyújtó szerekkel újra felgyújtani próbálta, de az alkalmazott elővigyázati rendszabályok folytán célt nem ért. *Esztergom* felől tartós ágyútűz volt halható, mi arra engedett következtetni,

hogy a törökök az erősséget erősen szorongatják. A tábornagy tehát azon irányban erős járőröket küldött ki.

Augusztus 9-én elfogtak egy franciát, ki magyar ruhában hordta a császári tábor minden hírét. Midőn a várba akart jutni, megfogták és megkötözve Komáromba küldték. Ugyanaz nap egy másik kémét is fogtak. *Thökölynek* egy ezredese ugyanis francia ruhában és név alatt eljött *Conty* herceghez, hogy *Érsekújvárba* juthasson; de mint kémét *Conty* kiadta őt *Capraranak*.

Augusztus 10-én a bombák és granátok oly sűrűn és hevesen hullottak a várba, hogy a védőrség veszteni kezdé bátorságát és kitartását. Azert *Caprara* felhívta az ostromlottakat, hogy adják meg magukat; a basának megígérte, hogy ha átadja a várat, szabadon mehet egész katonaságával, fegyverrel s még a várban található keresztény foglyokkal is. A basa visszautasítván az ajánlatot, még erélyesebben folyt a vár ostroma.

Augusztus 11-én a jobb oldali árokgátat még inkább kiszélesítvén, a török ismételtén megkísérelé bombákkal való megrongálását, de csekély kárt okozott. A várarok lecsapolása is erélylyel folyt, úgy hogy 10-én éjjel a víz már csak térdig ért. — Azon hír folytán, hogy a török sereg 10-én *Esztergom* ostromát abbahagyta és a felmentő hadsereggel szemben a *Duna* völgyében táborozik, a tábornagy újra és sűrűn erős járőröket küldött *Párkány* és az *Ipoly* felé, hogy a történelméről idejekorán értesítést nyerjen. Augusztus 7. óta a vár előtt elesett *Sallaburg gróf* bajor ezredes, de *Ville mérnök*, két hadnagy és 24 közlegény; *Zimmermann* tüzérkapitány halálosan megsebesült.

Augusztus 12-én az éj beálltával 12 nehéz löveget állítottak a nagy gátönyba. Az éj igen világos volt, minek folytán a baloldali árokgát munkálatainál 7 gyalogos agyonlövetett, 23 harc-keptele név lett, de a gát mindennek dacára néhány öllel meghosszabbított.

Augusztus 13-án éjjel a munkálatok az árok-átjárónál újra 12 halottba és ugyanannyi sebesültbe kerültek. A nagy gátönyba újabb 12 löveget állítottak be. A két árokgát közeli befejezése a rohamhoz szükséges rendszabályok megállapítását tette szükségessé. A tábornagy e végből rohameszközöket hozatott Komáromból, az árok szélén levő két réselő gátönyt egy közlekedő vonalal köttette egybe azon célból, hogy az ott elhelyezendő csapat az árok-átjárást puskatűzzel támogassa, végre a rohamoszlopok biztos felállítására az árokgátak bejáratainál fedett gyülekező tereket rendeztetett be.

Augusztus 14-én 20 török magyar ruhában kitört a várból az ostromlókra és dühökben néhányat leszabdáltak, kettő azonban közülök foglyul esett.

Augusztus 15-én a réselő gátönyök, melyeknek tüzelését a roham előkészületeinek befejezéseig visszatartották, megkezdték rettenetes munkájukat. 43 nehéz löveg és 10 mészár oly túlsúlyal hatott a megtámadott részek arcoldalai, oldalekai és courtinája ellen, hogy az ellenséges tűz teljesen elnémult, az éllel raktárat¹, a basa palotáját és a *szent-ferenc*rendiek templomát elhamvasztották és a munkálatokat a megkezdett összekötő vonalon, a gyülekező helyeken és az árokgátakon fényes nappal akadálytalanul folytatni lehetett. Délután a törökök a *Forgách-bástyáról* az árok-gátat kézi granátok és szurkos tekeresek segítségével ismét meggyújtották ugyan, de a célszerűen előkészített oltási berendezések a tűz gyors elfojtását lehetővé tették és a gát csakhamar eredeti állapotába volt helyezhető.

Augusztus 16-án minden kedvezően mutatkozott, az aknázás és más munkálatok serényen folytak. *Capraranak* jelentkezett egy bajor granátos engedélyért, hogy az összelődözött bástyákra mehessen s körülnézhessen mit csinálnak a törökök. Megkapván az engedélyt, a bástyákra

ment, benézett a városba, meggyújtott granátokat dobott a várba és visszatért.

Az nap és augusztus 17-én egyenlő erővel és oly hatással folytatták a tüzelést, hogy az egész arevonál majdnem teljesen összeromboltatott, a védőgátat pedig annyira összelőtték, hogy azon egész lovas századokkal lehetett volna feljutni; az árokgátakat és a roham többi előkészületeit szintén befejezték. A rohamot egy augusztus hó 17-én tartott haditanácsban ép azon percben határozták el, midőn *Károly* hercegnek a törökök felett *Esztergomnál* augusztus 16-án aratott győzelméről szóló örömhír a táborba érkezett.

Augusztus 18-án korán reggel kellett volna a rohamnak megtörténnie. A kiszemelt csapatok a támadásra készen, parancsot várva, gyülekező tereiken álltak, midőn egy hirtelen beállott heves záporosó, mely a lejtőket igen c-uszamlósakká tette s melynek következtében attól is kellett tartani, hogy a puskák esütőtörököt mondanak, a tábornagyot arra indította, hogy a rohamot más napra halaszssa, miért is a csapatokat bevonaltatta. Az ellenség ez időközött ugye-en arra használta fel, hogy helyzetét a rések mögött épített cölöp-védőművek és másod-védőgátak segítségével megerősítse, a rést pedig földdel töltött faladakkal elzárja.

(Folyt. köv.)

¹ Ez a mostani gymnasiumi épület helyén állott.

Csépléshez!

A Magyar Általános Kőszénbánya r.-t.
BUDAPEST.

Ajánlja:

Tatai

Királdi

Sajó-Szent-Péteri

Doroghi

Töködi

Ebszönyi

Mészpor trágyázáshoz

jó minőségű

szeneit

rendkívül ju-

tányos áron

Tatai tojás szén (brikett)!

!EBSZÖNYI MÉSZI! 1—3.

A tatai tojás szén (brikett) minőségben vetekedik a porosz szénnel és sokkal olcsóbb!

Édes órákat élvez 10 koronáért,

melyért

1 *Clotild* főhercegnő tortát,1 doboz híres *Oroszy Dessert**Confekt* cukorkát,20 db kiváló finom *Oroszy Mignon* süteményt

küld bérmentve utánvétellel

5—10.

Oroszy Sándor,

udvari cukrász

Pécsen t.

Jó és olcsó órák

3 évi irásban kiállított jótállással küld magánosok részére

Konrád János

óragyár és aranyeműek kivitelű háza

Brüx-ben (Csehország)

Jó nickel-remontoir-óra 3 frt 75 kr

Valódi ezüst-rem-óra 5 frt 80 kr

Valódi ezüst lánc 1 frt 20 kr

Nickel ébresztő óra 1 frt 95 kr

Cégem a császári és kir. sással van kitüntetve, több kiállításon arany és ezüst érmekkel lón kitüntetve és ezekre menő elismerő levelekkel rendelkezik. (3—53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

Kiváló szerencse
TÖRÖK-nél.
 Hat millió koronánál többet nyertek nálunk nagybecsült veivaink.

100,000 sorsjegy 50,000
 pénznyereménygel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellettek sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

160,000 korona, egy hatalmás összeget sorsolnak ki. Az egész vialalat állami felügyelet alatt áll.
 Az 1-6 osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betéjei a következők:
 egy nyolcad ($\frac{1}{8}$) írt — 75 vagyis 150 korona
 egy negyed ($\frac{1}{4}$) " 150 " 300 " "
 egy fél ($\frac{1}{2}$) " 300 " 600 " "
 egy egész ($\frac{1}{1}$) " 600 " 1200 " "
dése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervzet díjjal. M. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb **1. év május hó 22-ig** mely napon a húzás kezdetét veszi, bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa.
 bankház Budapest.

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.
 Főirodánk osztálysorsjáték osztályai: **Főüzlet: VI. Terezkörút 46. a. Fiókok: I. Váci-körút 4. 2. Múzeum-körút II. 3. Erzsébet-körút 54.**

TÖRÖK A. és TARSÁ bankháza Budapest.
 Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervzettel együtt küldeni. — Az összeget kor. összegben utánvételezni kérem — postautalványival küldöm — melékélem bankjegyekben (belygekben). — A nem tetsző túrlendő!

Pontos cím.

JEGYZÉKE az
50,000 nyereménynek.
 Legnagyobb nyeremény a legszerezhetőbb esetben.

1 jutalom	600000	1	600000
1 nyer. a	400000	1	400000
"	200000	2	400000
"	100000	4	400000
"	80000	1	80000
"	60000	1	60000
"	40000	1	40000
"	30000	1	30000
"	25000	1	25000
"	20000	1	20000
"	15000	1	15000
"	10000	1	10000
"	5000	31	155000
"	3000	67	201000
"	2000	3	6000
"	1000	432	432000
"	500	763	381500
"	200	1238	247600
"	100	90	9000
"	50	81700	4085000
"	20	3900	78000
"	10	4900	49000
"	5	50	250
"	2	3900	7800
"	1	2900	2900
50,000 nyer. és jut. kor. összegben			13.160,000

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és közszépben fizetendők.

„Védjegy.“

FERENCZ
 pálinka (sósorszesz)
Vértessz gyógyszerész fele

használatban a leghatásosabb — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenekelőtt legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyűrűmólszerre (massage). Kitűnő sikerrel használtatik *köszvény, csúsz, meghűlések ellen, bőrnádok, ficamoknál, gyulladás és belésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomor-göres, rosszulát, fejfájás stb. ellen.* Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levélhordóknak s általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen. **Valódi** csak a mellékelt **védjeggyel.** — Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható: *gyógyszertárakban, drogueriókban, fűszerkereskedésekben.* — Nyitrán: *Csernyák R. és Einsinger József és társa* uraknál, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen: **Vértessz L. Sas-gyógyszertárában, Lugoson.**

Az arc és kezek üdeségét, szép fehér színét (theint) elérjük, ha

a „**LILIOM-TEJ**“ arc-crémet

állandóan használjuk, mely rövid időn belül eltávolít pattanásokat, szeplőt és kiütéseket, az arebőrt bársonysimává és ruganyossá teszi; hozzávaló **Lilium-tej-szappan,** valamint **Lilium-pouder** is kapható **Esztergomban**

S. ROCHLITZ ARTHUR
 gyógyszerésznél, a „Fekete sashoz“ címzett **Hercegprimási udvari és Vármegyei** gyógyosztárban, valamint minden vidéki nagyobb gyógyosztárban.

Postai megrendelések gyorsan és pontosan esakis utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett jutányos áron eszközöltetnek.

Próba-tégely 70 fill., rendes tégely 1 kor. Lilium-szappan 70 fill. Lilium-pouder 1 korona és 50 fill. 10—12.

Himző munkákra
 kiválóan alkalmas
PFÄFF-varrógépeit
 ajánlja
Szlávik Konstantin Nyitrán,
 Plébánia-utca 4.

A Pfaff-varrógépek — elterőleg egyéb gyártmányoktól, **acél alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig.
 Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. — Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló jótállást biztosítok.
Javításokat elfogadok. Árjegyzék ingyen.
 Kiváló tisztelettel Szlávik Konstantin, mechanikus, optikus.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III. Hauptstr. 120.

(saját házában).

Aranyérmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építő-mesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek mészből fölölködtek, száraz állapotban, orolokban és 46 különböző mintában különként 16 krtól fölfelé szállíthatnak és ami a festék szintisztaságát és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.

SULGAN ANDRÁS

cipész-üzlete

Nyitrán, Vármegye-utca 10-ik szám alatt

készít és raktáron tart mindennemű és legjobb minőségű

lábbelieket

urak, hölgyek és gyermekek részére, izléses kiállításban, pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett.

Bátorkodom a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az

ortopédi cipészeti szaktanfolyamot

a legjobb sikerrel és kitüntetéssel végeztem.

Együttal az igen tisztelt közönség szives pártfogásáért eszedzem.

Csakis saját készítményű árak!

Nyitrai Népbank zálogkölesön-osztálya.

Zálog-árverés

1902. évi május hó 13-án.

Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1902. évi december hó végeig ki nem váltattak, vagy át nem irattak, f. é. május hó 13-án délután 2-4 óráig a Nyitrai Népbank termében tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vetessék, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitrán, 1902. évi április hó 24-en.

Az igazgatóság.

Allein echter Balsam
von der Schützengel-Asche
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rabitsch-Sauerbrunn.

Magyarország minden
postaalomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K Bosznia és Herzegovina részére
4-60 K. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Szétküldés előfizetés v. előleg beküldése mellett.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legregebb hajokat. 2. Kitünő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és szaggatást a testben. 5. Széliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a fejbőgfogást, a szájak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orobánc, kiütés, varrak, megfagyott s megégetett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria s postaalomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K Bosznia és Herzegovina részére 4-60 K. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Szétküldés előfizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön?

Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatása a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhetlen. A valódi czentifolia kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak eseteiben, továbbá mindenféle régi servek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontrepedéseknek, vágás, szúrás, szúrás, lővés és ütés által előidézett sebeknek; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál, végre pokolyar, körömféreg, körömgüles, a lábnak járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások bevételétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegyem és cégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Örangyalhoz“ Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használható. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldíszített érték és hatáskülső ügynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezük:

Thierry (Adolf) Limited „Örangyal-gyógyszertár“ Pregrada

(Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)

Közp. raktár Budapesten TÖRÖK J. — Zágrábban MITTELBACH S. — Bécsben BRADY L. gyógytárakban.

(4-52)

Egy kazal széna

Nyitrán azonnal eladó.

Bővebb értesítést a szerkesztőség ad.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,

kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,**Kainitot,**

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitünő minőségben legolesőbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.